

నగరమునందు యూరేసింపు జరిసి, మున్ది ఈ
రుగారి అధ్యక్షతను. బహిరంగసభ నేర్పూ

శ్రీమతి యం, యస్, ఆనాదు ప్రకటించిరి.
(ఆ, ప్రే.)

వార్తావళి

- దేశీయవార్తలు**
- మహాత్మా జీవన వివరముగూర్చి దేశీయ పత్రికలలో 4
- బెంగాల ప్రభుత్వమువారు కలకత్తా కాంగ్రెసునుగూర్చి దీర్ఘమగు ప్రత్యుత్తరము ప్రకటించిరి. 9
- రాజా కృష్ణమూర్తిగారు ఇంగ్లాండు పోవుట మామూలు కారణము దెలిపిరి 5
- "పన్నట్టి" యందు కాంగ్రెసు నాయకుల సమావేశము 4-7
- విదేశీవార్తలు**
- పార్లమెంటులో ఇండియాను గూర్చి ప్రశ్నలు 7
- సాల్వ ప్రభుత్వముల ఒడంబడిక ఆమోదించబడెను 7
- ఆగ్నేయగారు గాంధీగారి సంతకము పంపిరి 4
- స్థానికవార్తలు** 8

ఆంధ్రపత్రిక

1933 నం. మే 30-వ తేదీ

మంగళవారము

కలకత్తా

కాంగ్రెసు నిర్బంధములు:

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

కలకత్తా కాంగ్రెసు నిర్బంధముల గూర్చి పండిత మదనమోహనమహాశ్వయ్యగారు చెప్పిననందర్భవము లన్నియు అసత్యము లని, ఇండియా మంత్రి హోమగూ రాజ్-మహాల్-లో నెరవేరినట్టి వైచిరి. బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటన మీ సమయమున వెలువడినది. అయ్యది స్థలంతరమున ప్రచురించబడినది. ఇదియు అమాన్దమునే అనుసరించుచున్నది. బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు బోలీసు కమిషనరుగారి ప్రతిపాదనపై నాధారపడిరి గాని, స్వతంత్ర విచారణ జరుగుట కవకాశ మొసగియుండలేదు. రెండు ఉత్తములవారు చేర్చిన ఆరోపణల గావించునపుడు సత్యమును గ్రహించవలెనని, నిష్పక్షపాత మగు విచారణ జరుగవలెననిగద. అందులకు, ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటు గావించిన, తమ తాదేదారుల ప్రకటనమే సేద వాక్యమనియు, మాళవ్యాగారు నాయక శ్రేణుల ప్రతిపాదనలు కేవలము అసత్యము లనియు, విశ్వాసయోగ్యములు గావనియు చెప్పినమాత్రాన, ప్రజలలో నెట్టివిశ్వాసము గుడురును? ఇండియా మంత్రిగా రయినను, సరియగు విచారణ జరుగుట కవకాశ మియక, మాళవ్యాగారి ప్రకటనమును పూర్తిగా అసత్యమని కొట్టివైచిరి. నిన్నటిదినము ఈ విషయమై కామన్సుస్థలో ప్రశ్న రాగ, సంపూర్ణ మగు విచారణ జరిగెననియు, అంతయు అసత్యమని తేలిననియు, హోమగూరు మరల చెప్పిరి. సంపూర్ణమగు విచారణ యనిన, ప్రభుత్వోద్యోగులు గావించిన ప్రతిపాదన తప్పేరుదు. మాళవ్యాగారు నాయకులు ఆరోపణలను తెలిపినపు డయినను, ఈ విషయమై నిష్పక్షపాతమగు విచారణను జరుపుటకు, హోమగూరు ప్రభుత్వము పూనుకొనకుండుట బాధ, ఆరోపణలు నిరాధారము గావన సమ్యక్ము బలపడును. బోలీసు, ఇట్టి ఆరోపణల గావించినమాళవ్యా ప్రభుత్వముల ప్రాసీక్యూటరు చేతురాదా యనియడగ, అటులగావించుట యనవసర మనియు, ఇట్టి యారోపణల

కారణము లేదని, తమకును ఇండియా ప్రభుత్వమునకునుగూడ పూర్తివిశ్వాసము గుడిరెననియు, హోమగూరు చెప్పియుండుట వారితైఖరికి నిదర్శనముగ నున్నది. విచారణనలిపి సత్యమును గ్రహించుటకు బూననివారు, రమ్యలోను జర్మనీలోను జరుగుచున్న దురంతములను బట్టి విచారణ లేకుండనే ఖండించుటబట్టి, బ్రిటీషు మంత్రిలు తమ కొకనాయకును, ఇతరుల కొక నాయకును వర్తింపజేయుచున్నారా యని నందియముదోచును. ఆ విషయమై బెంగాలు ప్రభుత్వప్రకటనను నిండుక పరిశీలించుచో, ఇది విశ్వాసము నెటుల గలిగించజాలదో విదితమగును. ప్రతికలలో నిట్టి ఆరోపణలు ముందుగ ప్రచురింపబడలేదని, బెంగాలు ప్రభుత్వము వారొకయోజనా గావించిరి. ప్రతికల ప్రస్తుతస్థితి గావించినవారికి, ఇట్టియోజనముల సారము గనిపించదు. బోలీసు అధికారుల నిర్బంధములను బయల్పరచు ప్రతికలు సురక్షితము గ నిలువజాల వని తెలిసినవిషయమే. ప్రతికలనుండి ధరావతుల గోరుటయు, వానిని చెల్లింపగనే స్వాగతించరని కొనుటయు మామూలయినవి. ఎన్నియో ప్రతిక లీటికన నడుగంటుచున్నది. నేటి వార్తలలో బెంగాలులోని హిందీ ప్రతిక యొకటి చెల్లింపనధికారముతో కొంత భాగ మొకవ్యాసమునకుగాను స్వాగతించరనికొనబడినటుల గనపించును. హాస్య చిత్రమును ప్రచురించినందులకు, ఇటీవల తెలుగు జన్మభూమి ప్రతికనుండి ధరావతుల గోరుటచే, అది నిలిచిపోవలసి వచ్చెను.

బోలీసు, యూనియన్లపై కోర్టులో పరిహార మేమయిన గలదో హైకోర్టులు గూడ ప్రతికా శాసనపుట ప్రభుత్వంతో జోక్యము కలుగజేసికొనజాలమని, తెలిపి, నిష్పక్షపాతము జూపుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలో ప్రతికలు చీటికి మాటికి ధరావతులను చెల్లించి, వాని కోర్టులపైటకు సమర్పించగలవు? ప్రతికలను సాధ్యమగు సంతకరకు అధికారుల వైఖరి ననుసరించుకొనసాగింపవలసియున్నది. జర్మనీలో ప్రతికలస్వాతంత్ర్యముడుగలె నని, ఇంగ్లాండులో ఎడతెగని విమర్శనముల గావించుచున్నారు. కాని, యూనియన్లకు హిందూదేశములోని ప్రతికల దుష్ప్రతిని గ్రహించుటకు గాని, దానిని తొలగింప ఆంధ్రేశముగావించుటకు గాని, ముందుకువచ్చుటలేదు. ప్రతికాస్వాతంత్ర్యమును నిర్మాతలించెడి చట్టముల సేర్పరచి, ప్రతికలు బోలీసు దురంతములను ప్రకటించలేదని, వానిపై సేరము మోసిన సేమి ప్రయోజనముండదు. శాసనసభలో నీవిషయమై ప్రశ్నలడుగుటకు మాత్రము వీలుగలదు. కాని ఇట్టి ప్రశ్నల కీయబడుచున్న జవాబులను జూచినవారికి, వీని ప్రయోజనము గోచరించును. ఆరోపణలన్నియు, దురుద్దేశ్యపూర్వముగా గావించబడిన అసత్యములని మామూలు ప్రత్యుత్తర మియబడుచున్నది. మాళవ్యాగారి బోలీసువారు గావించిన ప్రతిపాదనలకుగూడ ఇట్టి జవాబులే ప్రకటించబడినవి. వీనిని ఇండియా మంత్రిగారు ప్రమాణముగ భావించి, మాళవ్యాగారు అసత్యవాదులని కొట్టివైచిరి. వాని ప్రాసీక్యూటరు జేయుట బాధ అనవసరమనియు, వారి ఆరోపణలు అసత్యములని తమకు పూర్తివిశ్వాసము గుడిరెననియు, హోమగూరు చెప్పిన సంగతి జూచిన, నికమిద వీరితో మొరబెట్టి ప్రయోజనము లేదని, స్పష్టమునబడి.

ఇంతియక, చెబ్బలు తగిలినవారు, అధికారులతో సేల సర్పాదుచేయలేదని, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు ప్రశ్నించిరి. కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధులుగ హాజరయినవారు, తాము బాధపడుట దక్క, బాధల గూర్చి మొరబెట్టరని చెప్పినవిషయమే. ఆ సంగతి యటులుండ, ఇదివరకు అధికారులకు గావించిన మొరలకు ఫలమేమయ్యెను? వానినిగూర్చి విచారణ నలిపి, వానిని నివారించిన నిదర్శనములు

గలవా? లేనపుడు, ఇట్టిసాకులను చెలుపుటలను సేమి ప్రయోజనముండను? లాఠీచర్యముగ గావించబడినటుల, ప్రతికలలో ప్రకటించబడినవి మాత్రము, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుచున్నారు. ఇంతకన్న నెక్కుడు వివరములను ప్రకటించుటకు సాధ్యపడనపుడు, ప్రతికలను నిండించి, ప్రయోజన మేమి? ఇంగ్లాండునుండి లాఠీచెబ్బలు తగిలెనని ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుచున్నారు. వీరికి వైద్యశాలలో ఓకిల్ చేయబడెనట. ఈ సంగతిని బెంగాలు ప్రభుత్వము వారితో ముందే ప్రకటించలేదు? మాళవ్యాగారి ఆరోపణలకు పిమ్మటనే యీసంగతిని వీరు బయల్పరచినారో తెలియదు. నిర్బంధితులు, జైలులు బండ్లనుండి దిగినపుడు, వారికి చెబ్బలు తగిలెనని, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి. లాఠీచెబ్బలు కిది ఫలితమని, మాళవ్యాగారు చెలుపగా, చీకటిలో కొందరుజూరడమట చే చెబ్బలు తగిలెనని, ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. చీకటిలో జూరడమనంతటి యవసరమేమి గలిగెను? దీక్షములు లేవా? భూమిపై కూర్చుండి యున్నవారు గూడ మర్రింపబడిరని, ప్రభుత్వప్రకటన మంగీకరించుచున్నది.

కాని ఇందుకు కారణము జయలుబండ్లలో నెక్కుడు కట్టివారు సీడపడకపోవుటయేనట. ఇంగ్లాండుకు ఖండిలకు స్వల్ప మగు గాయములు తగిలెనట. ఇరువురకు మాత్రము పెద్దచెబ్బలు తగిలెనట. స్వల్పమగు సామముల కర్మము, శాసనసభలో చెలుపబడుచుండెను. మామూలు దృష్టిలో గొప్పగాయములే అధికారదృష్టిలో స్వల్పమగు గాయములుగ పరిగణించబడుచుండెను. చెబ్బలు తగిలినవారిలో, అల్లర్ల ఓకిల్ గారు తేరియలో తీసెమగు బాధ కలదని మొరబెట్టెరట. కాని, వారు దీక్షపూర్వకమున గాని, మొరబెట్టిన సందర్భము మొరబెట్టిన సందర్భము చాలదా? ఎందరితో మొరబెట్టవలెనో తెలియదు. బోలీసు ఆనుప్రతిలో తేర్చబడినవారుగూడ, బోలీసువారు తమను కొట్టిరని చెప్పలేదట. బండ్లలోనుండి జూరేపుటచేతను, బండ్లలోనికి బలవంతముగ నెక్కింపవలసి వచ్చుట చేతను మాత్రమే, యీ చెబ్బలు తగిలి యుండునని, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు హిందీ, మాళవ్యాగారి ఆరోపణలు అసత్యము లనియు, దురుద్దేశ్యముతో గావించబడినవియు, ప్రకటించిరి. ప్రశ్నలోనిదివీడికొనిపోవడమేవారిపైగూడ చెబ్బలుగలవని, ప్రభుత్వమువారు చెప్పిరి. ఒకరికి జబ్బయెముక విరిగెనట. మరియొకరికి పండ్లబాడెనట. మిగిలినవారికి స్వల్పమగు గాయములు తగిలెనట. అయినను, చెబ్బలు అధికము గావనియు, బోలీసు కమిషనరుగారి దివ్యనామాదింపచున్నారనియు, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

తానాదర్శక అరెస్టుయినవారు అల్లర్లగ ప్రవర్తించుటచే, వారిపై బోలీసు వారు బలప్రయోగము గావించిరని, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు చెప్పిరి. కాని, వారియనను ఎంచడగ చెబ్బలు తగులేదట. ఇట్టి స్వల్పపు చెబ్బలకొరకు తాము విచారణగావించవలెదని, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు సూచించిరి. కలకత్తాబోలీసువారి నెటుల నయినను అవమానపరచుచు ద్వేషముతో మాళవ్యాగారిట్టి ఆరోపణల గావించిరి. బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు బోలీసు కమిషనరు ప్రతిపాదనలను శిరస వహించియుండ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు బెంగాలు ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనలను, ఇండియా మంత్రిగారు ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనలను విశ్వసించుచున్నారు. అందుచే ప్రత్యేకవిచారణ కేట్రీయ వనరము గలుగలేదని సూచించబడినది. కాని, బెంగాలు ప్రభుత్వప్రకటన ప్రకారమయినను, బోలీసువారు నెటులవివరించినవో గాక, నిర్బంధితులపై గూడ బలప్రయోగము గావించి రనియు, ఏకాంతముచే నయిన సేమి, లాఠీ చెబ్బలు తగిలెనని

యు, విదితమగుచున్నది. మాళవ్యాగారి వివరణ మొకరికినుండ, ప్రభుత్వ వివరణము వేరొకరికి నున్నది. కాని నిష్పక్షపాత మగు సమగ్రవిచారణ జరుగుటకుమాత్రము తగిన యవసరము గలదని, ఎట్టివారికయినను దీనినిబట్టి చెల్లడి గాక మానదు. నిజము గ్రహించుటకు ఇట్టి విచారణ యవసరమని, స్పష్టమగుచున్నది. అధికారుల ప్రకటనమే సరియని ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించి, మాళవ్యాగారి ఆరోపణలన్నియు అసత్యము లనియు, దురుద్దేశ్యపూర్వములనియు, చెప్పినను, ప్రజలలో సమ్యక్ముబట్టించుటకు ప్రభుత్వప్రకటన మేమాత్రము చాలియుండదని, యాభిమతమున్నది.

మహాత్ముని దీక్షయము

మద్రాసు మెయిలు బోలు ఆంగ్లో హైందవ ప్రతికలు దప్ప మిగిలిన ప్రతికలన్నియు, మహాత్ముని విజయమును చాటుచున్నవి. ఇంగ్లాండుకు వెడలిన హైందవ ప్రతినిధులు మహాత్ముని సభి నందించుచు, ఆగ్నేయగారిద్వారా సందేశ మందిరి. వీరిలో కాంగ్రెసు ప్రతినిధులెవరును లేరనుట, నిశ్చయము. రవీంద్రమహాశయము, మృత్యుముఖమునుండి బయలుపెడలిన మహాత్ముని సభి నందించి, మహాత్ముని సంతకము సెరవేరు గాక యని కోరిరి. మహాత్ముడు యమేశ్వరుని యనుగ్రహమునకు సంతరించి, యమేశ్వరు డేవార్మును జేయుమనిన, దానిని సెరవేర్చుటకు తమకు ఎక్కువ శక్తి ఏర్పడినందులకు, కృతజ్ఞత చెలిపిరి. నిన్నటి దినము దేశమందంతటను అభినందనభలు జరిగి యమేశ్వరునకు కృతజ్ఞత చెలుపబడెను. కొందరు హరిజన్ ధర్మరక్షణ భూమిరాజముల నిచ్చిరి. కొందరు అన్యతత్వానివారణైకంక యగు గట్టులనిరి. మహాత్మునిపట్ల పాను భూతి భావులై ఊహము నలుపుచున్నవారుగూడ నిన్నటిదినము నిరపాయముగ తమచీటునుచాలించి మహాత్మునిపట్ల గౌరవమును ప్రకటించిరి. మహాత్ముని సతి చూతవ్యమును ఉపవాసజ్ఞాపకార్థ మైవర్ణకుటిలో స్థాపించెను. తదితరులు వివిధవ్యక్తులు నా ప్రదేశమున నాటిరి. మహాత్ముడు హరిజనులు భక్తితో నొనగిన నారిజలరసమును తేనెను గ్రోలి హరిజనులపై గల అపార ప్రేమను జూపెను. హరిజననాయకు డగు యం. సి. రాజాగారును తదితర హరిజన ప్రముఖులును మహాత్ముని ప్రాణమును పరమేశ్వరుడు డక్కించినందుకు తమసంతకమును వెల్లుబిచ్చి, తమ నుద్దరించుటకు మహాత్ముడు దిరకాలముజీవించుగాక యని వీరు కోరిరి. మహాత్ముడు ఉపవాసమును నిరపాయముగ ముగింపగలిగినందుకు మాళవ్యాగారికి గలిగిన సంతకమునకు మేరలేదు. పరమేశ్వరుడే మహాత్ముని నిట్టియోజనమును గావించినాడని చెప్పి, అతడేదీనిని జయప్రదముగ ముగింపజేసెను. దీనిని బట్టి మహాత్ముడికి భగవత్ సేవ నొనర్చుటలో ఎక్కువ శక్తి సామర్థ్యములను జూపునని, విశ్వసించ సవకాశము గలదు. హిందూదేశమునకును మానవకోటికిని గూడ సేవనలుపుటకు, మహాత్ముడు తన జీవితమును పూర్తిగా భారజోయు నను సమ్యక్ము ఎల్లరుకు గుడురుచున్నది. మహాత్ముని విజయమునభి మారుమోగుచున్నది. లోకకళ్యాణమున కిది మూలాధార మగుగాక! మహాత్ముడు మానవసేవకై దిరకాలము జీవించుటకు, పరమేశ్వరు డనుగ్రహించుగాక!

కృష్ణమాచార్యులుగారి

ప్రయాణ మగిషాప్రణ రిజర్వబ్యాంకు కమిటీకి సభ్యులుగా రాజబహదూరు కృష్ణమాచార్యులు గారు నియమింపబడిరి. వీరు పూర్వచారప్రియులు. వీరు ఆంగ్ల దేశమునకు వెడలుటకు, సనాతను లను జ్ఞానోనగిరీకూడ ప్రకటించబడినది. కాని

అనారోగ్యముచే వైద్యులనలహా సనున రించి వీరు ప్రయాణమును మాని వైద్యులను, ప్రకటించిరి. జాయింట్ల పార్లమెంటు లి కమిటీయెదుట సాక్ష్యమిచ్చుటకు మాత్రము పూర్వచారనాయకులగు యం. కె. ఆచార్యులుగారు వెడలెదరని సూచించబడినది. వీరికి గూడ పూర్వచారప్రియులు అనుజ్ఞనిచ్చియుండుచోమో. వీరి యన మయినను, దేశకాలపరిస్థితుల ననుసరించి ఆచార్యులు మార్పుచేయవలెనని సత్యమును తేటపరచు గాక యని వాంఛించెదము. కృష్ణమాచార్యులుగారి ప్రకటనము ప్రకారము, వారి యనమును కొందరు పూర్వచారప్రియులు పనికిరాదనిరి. అయినను వీరు దీనిని ప్రతిఘటించదలచిరి గాని, అనారోగ్యము వీరికి ప్రతిబంధకమయ్యెను. యం. కె. ఆచార్యులుగారి యనమునుగూడ ప్రతిఘటించెడి పూర్వచారప్రియులు యందు రేమో, ముందుగాని తెలియదు. కృష్ణమాచార్యులుగారు పూర్వచారప్రియులలో నొక కమిటీవారి ప్రాతికూల్యమును ధిక్కరింప నెంచిరి. యం. కె. ఆచార్యులుగూడ ఇటుల గావించవలసి వచ్చుచోమో, చూడవలయును.

అండమాను దీవులు : ఖండిలు

అండమాను దీవులలో, ఖండిలు నిరశన ప్రత మవలించుటచే, వారికి బలవంతముగ నాహారము నెక్కించవలసి వచ్చెననియు, ఇరువురు చనిపోయిరనియు, ఇండియా ప్రభుత్వప్రకటనము తెలిపెను. ఖండిలు నిరశన ప్రతము నవలించుటకు కారణ మెట్టియో ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించలేదు. బలవంతముగ నాహారము నెక్కించుట ప్రాణమును గాపాడుట కగుచో, మరణము సందర్భమందు సంతతి దుర్భిల పల కలుగవలెనో తెలియకున్నది. ప్రాణమును రక్షించుటకై, మరణమును ప్రాప్తింపజేయుట, ఏవిధమున జూచినను, సరి గాజాలదు. మృత్యుమూడ అండమాను దీవులలో దుర్భరస్థితి గలదని, జయలు కమిషనరువారు వెనకచెలిపి, అండమాను ప్రవాసమును మానివేయ గోరిరి. కాని ఇంతవరకీ సూచన సెరవేరలేదు. మీరుమిక్కిలి, అండమాను దీవులకు పంపబడువారి సంఖ్య పెరుగుచున్నది. బెంగాలు నిర్బంధితులను అక్కడకు పంపుట కేర్పాటుచేయబడుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఆలస్యముగ గావించిన ప్రకటన గావించిన, అండమాను దీవులస్థితి యిప్పటికిని దుర్భరముగ నున్నదనియు, అది యింకను చక్కబడలేదనియు, గ్రహించ సవకాశము గలదు. ఇండియా మంత్రిగా రి విషయమున నయినను ఉపశాంతి గలిగింపయ్యెనోచెదరా?

బాంబాయి కార్పొరేషను :

బిల్డింగు వస్తువులు బాంబాయి కార్పొరేషనువారు బ్రిటీషు వస్తువుల కాగ్గురుల నీయనందులకు, సంతక ప్రశ్నలు పార్లమెంటునభలో గురిపింపబడుచున్నవి. హోమగారి యిటీవలి ప్రసంగముగూడ, డైరెక్టులను తృప్తిరచుట కొనగబడెనని, ఎంతవవకాశము గలదు. బ్రిటీషు వస్తువులెంత ప్రియముగ నున్నను, వానినే కొనవలయునని, కన్పర్యేత్తి సభ్యులు యుద్దేశ్యమువలె దోచును. అయినను స్థానిక స్వరూపాల సంఘములపై నిట్టి పరతులను విధించుట పాడిగాదని, మాత్రము హోమగారు కామన్సుస్థలో దేవినగారికి జవాబిచ్చిరి. లాయిలు ప్రభుత్వగారు గవర్నరుగ నున్నపుడే, బాంబాయి కార్పొరేషనువారు బ్రిటీషు వస్తువులను కొనుండుచిరి. ఎక్కడచో కగ దొరకెన, నక్కడ తనకు గావలసిన సమస్తములను హిందూదేశము కొనగూడదు గాజో! ఇట్టి ప్రశ్నోత్తరముల గావించిన, బ్రిటీషు ప్రముఖులు రాజకీయ

వ్యవహారములలో వ్యాపార వ్యవహారము నెటుల జూపించుచున్నారో గ్రహించ వలెను. ఈసంగతిని హోమగారు గుర్తెరింగిన మేలగును.

ఆంధ్రరత్న జయంతి

ఆంధ్రరత్న దుర్గి రాల్ గోపాల కృష్ణయ్యగారి జయంతి, గాంధీ మహాత్ముని యజ్ఞ తీర్థ సమయముననే జరుగుట, గొప్పవిశేషమని ఎంచవచ్చును. గోపాలకృష్ణయ్యగారు హరిజన్ ధర్మమునకై తమజీవితము సర్పించిరి. ఆంధ్రదేశమును హరిజన దేవాలయ ప్రదేశమునకు వీరు పునాదిపెట్టిరి. వారు జీవించియున్నచో, వారి నాయకత్వము కింద ఆంధ్రదేశము హరిజన్ ద్యమమువిషయమున ఇంకను ఎక్కుడు ఉత్సాహమును. కార్యక్రమ జూపియుండెడి దనుటకు నందియము లేదు. అయినను గోపాల కృష్ణయ్యగారి సంతకము సమయమున ఆంధ్రులను కార్యచరణకు గావించుట కధికముగ తోడ్పడునని సమ్యక్మును. గోపాలకృష్ణయ్యగారు దేశసేవయందే తమప్రాణముల సర్పించిరి. వారికి ఆంధ్రరత్న సాక్ష్యమగుటయే మనుటకు నందియము లేదు. ఆంధ్రులభ్యాత్తిని, ఆంధ్రరత్నము తన సేవాపరాయణత్వముచే నినుమడింపజేసెను. ఆంధ్రరత్నమును గౌరవించవలె ననిన, వారు తలపెట్టిన మహాద్యమమును ఆంధ్రులు నిర్విఘ్నముగ పరిసమాప్తి నొందించుటకన్నను, ఫలప్రదమగు మార్గము వేరుండదు.

ఇంగ్లాండు : హిందూదేశ ప్రశ్న

హిందూదేశ ప్రశ్నపై ఇంగ్లాండులో ఎన్నికలు త్వరలో జరుగు నని సర్ హోబ్బా సామ్యూలుగారి రిటీషు చెలిపిరి. ప్రభుత్వమువారు పార్లమెంటునభలో సందర్భమున, డైరెక్టులను తదితర కన్పర్యేత్తిలకును మధ్య ఇంగ్లాండుచే స్పష్ట నిర్ణయము గావించజేయవలెనని వదంతి కలదట. ఇది నిజ మగుచో, హిందూదేశమున కిది వాంఛనియమే యగును. హిందూదేశ ప్రశ్నగూర్చి ఎన్నికలు జరుగుట కిదియే ప్రథమపర్యాయ మగును. కాని, ఇట్టి ఎన్నికలవలన హిందూదేశ ప్రశ్న పరిష్కారమగునని యూహించుట మాత్రము నిరాధారము. ఏలన, జాతీయ ప్రభుత్వమువారు సమర్థించుచున్న శ్వేత ప్రతిపాదనము గాని, డైరెక్టులు ప్రకటించుచున్న ప్రతికూలవిధానము గాని, హిందూదేశాభివృద్ధిమును దీర్చ జాలవు. హిందూదేశమునందలి వివిధ పక్షముల వారు కోరెడి కనీసవాంఛలనుగూడ, ఇంగ్లాండు తీర్చజాలనపుడు, హిందూదేశ సమస్య ఎటుల పరిష్కారమగును? హిందూదేశ సమస్యపై ఎన్నికలు జరుగుచో మాత్రము, ఇంగ్లాండులో కొంత కడలిక గలుగుటకుమాత్రము వీలగును.

కడపటివార్తలు

మహాత్ముని ఆరోగ్యస్థితి

నీరసముగా నున్నను మిక్కిలి కలసాగా. మందులు

పూవా, మే 30:-

నిన్న రాత్రి మహాత్ములు సుఖనిద్ర చెందెను. నేటి ఉదయమున యింకను నీరసముగా నున్నను, చాల కలసాగా నుండిరి. (అ. పై.)

మహాత్ముని ఆహారము

నేటి ఉదయము ద్రాక్షపండ్ల తినుట పూవా, మే 30:-

నేడు ఉదయమునండి మహాత్ముడు ద్రాక్ష పండ్లను, కమలాశురదనును, తేనెను, నీటిని పువ్వుకొనకొనెను. (అ. పై.)

பெரியவரே,

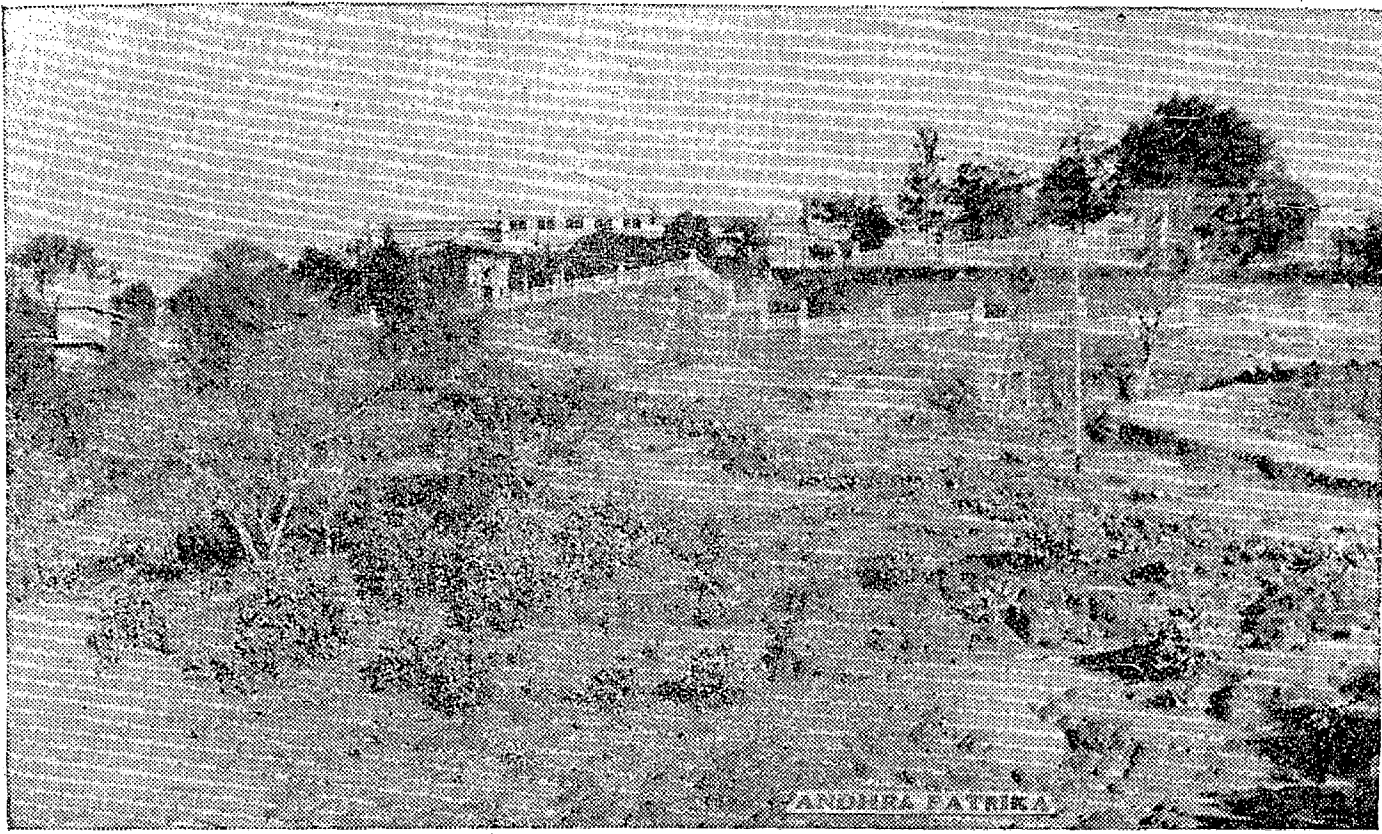
శ్రీనగరం, మే 21
ఇచట అబ్దుల్లా యూనస్ పార్టీ లనిదేనా
దేవముగానున్నది. కొవ్వొంటూరు పెద్దపల్లికి
జీరించిన అబ్దుల్లా మునుపే శరణు దొరకొనివు
తమగానే బరిగిపోయేను కాని నిన్న రాత్రి
మున విడిచిపెట్టగమలము మునుపటికా
కొవ్వొంటూరు జరిగెను. కొన్ని ముకాబు
ఉద్బుధించబడెను. పొరులం చలబడి యెక్కు
నున్నది. ప్రభుత్వశాసకారులు ఆశ్రయము
నూరు. (అ. 2)

మద్రాసు స్తీమరు వార్తలు
20-5-1933

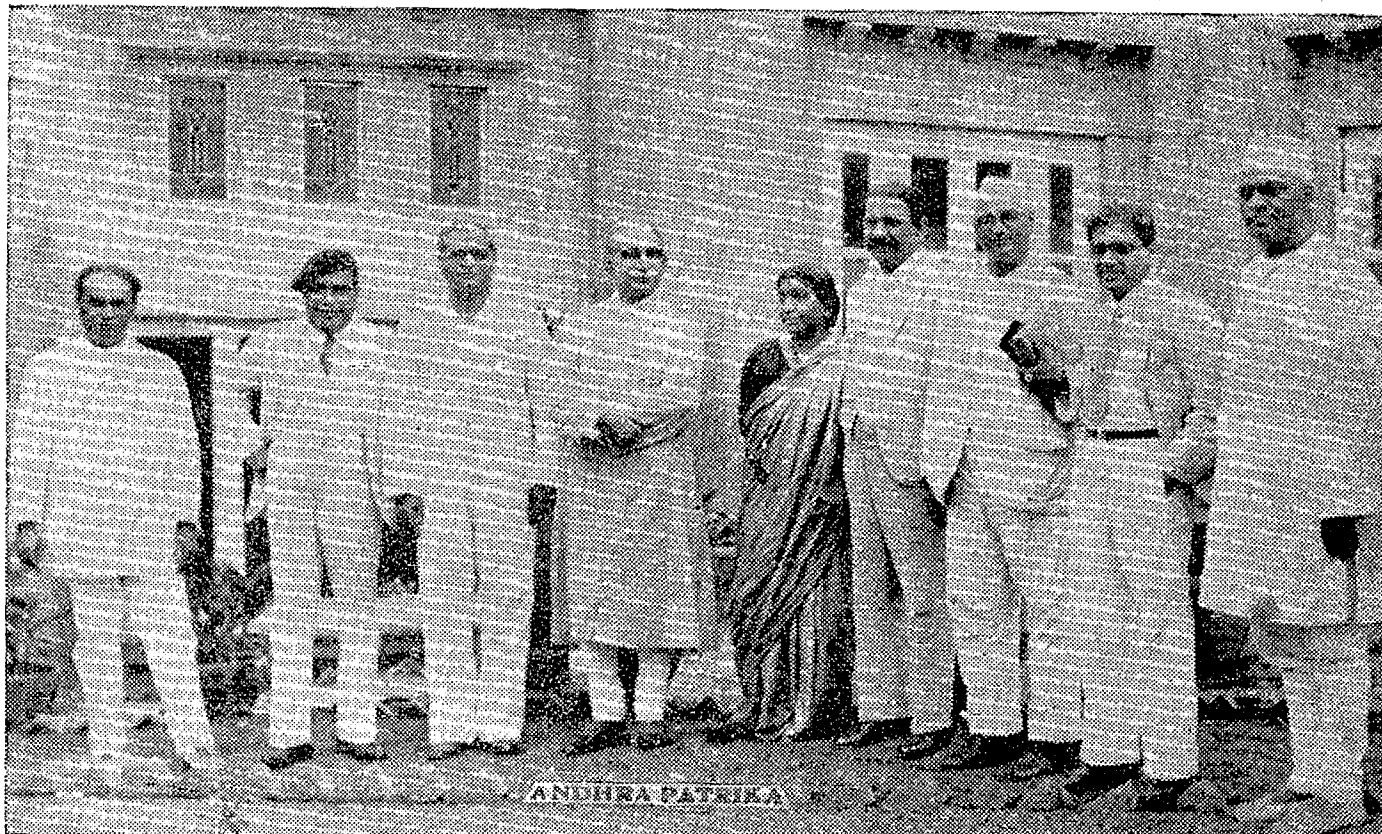
రామచంద్ర	పల్లవము	చిరులు
కాన	—	—
గా	(కాకినాడ, విశాఖపట్నము, గోపాల్ పూర్, కలకత్తా)	—
యన్	పెల్లు (రంగూన్, కలకత్తా)	—
పుర	(రంగూన్)	జాన్ 2
మేకిన్	(లండను, డెన్మార్కు)	2
రామచంద్ర	ప్రీమియరులు	—
మేకిన్	కలకత్తా, చిలుగాంగ్	జాన్ 2
వాక్	(కలకత్తా)	2
గ్న	(సింగాపూర్, సింగపూర్)	2
గ్న	(కాకినాడ, కలకత్తా)	4
గ్న	(కలకత్తా)	6
మోమియ	(రంగూన్)	5
గ్న	(లండను, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధాని, డెన్మార్కు)	5
రాజా	(హార్మోనియర్)	6
మోమి	(కలకత్తా)	6
ఆఫ్	లింగ్స్ (కలకత్తా)	9
గ్న	(లండను)	9
గ్న	(హోంబాయి, కరాచీ)	10
గ్న	(హోంబాయి)	10
గ్న	(రంగూన్)	జాన్ 10
గ్న	(రంగూన్)	12
గ్న	(కలకత్తా)	13
నవ్	జెన్టీ (సింగపూర్, మైగ్, మైగ్)	16
మేకిన్	జెన్టీ (కలకత్తా, చిలుగాంగ్)	15
లా	(సింగాపూర్, సింగపూర్)	16
లా	(కలకత్తా)	17
లా	(మాన్యు, లండను, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధాని, హోంబాయి, గ్రీమ్)	17
లా	(కలకత్తా)	18
లా	(రంగూన్)	19
లా	(కలకత్తా)	20
లా	(కలకత్తా)	21
లా	(మాన్యు)	25
లా	(కలకత్తా, ఆమెకా)	25
లా	(రంగూన్)	26
లా	(జెన్టీ, లండను, రాజధాని, హోంబాయి)	27
లా	(లండను, డెన్మార్కు)	28

మహాత్ముడు ఉపవాసదీక్ష గావించిన "పల్లకుటి" భవనము.

(G. S. A.)

మహాత్ముని ఉపవాససమయమున వారించెనుండి పరీక్షించిన వైద్యబృందము.

(G. S. A.)

బొంబాయిలో అగ్నిప్రమాదము

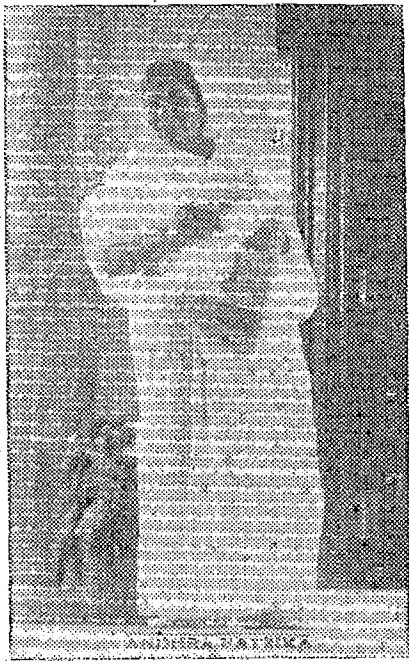
-పై రైలుపై కప్పకూలుట

బొంబాయి, మే 28:-
దేశీయ ఖంబర మారీలో దూది నిక్షేపణలో ఈదినం కేసును అగ్నిప్రమాదము కల్గి సుమారు ఒకటిన్నర లక్ష రూపాయల నష్టము కలుగజేసింది. 7 ఫైరు ఇంజనులు కప్పపడి అగ్నిని చల్లార్చినది. కాలికాలి నిక్షేపణ కర్మసూతులవలన ఇరువురు ఫైర్మెనులు గాయపడిరి. వారిపుడు ఆసుపత్రిలో నున్నారు. నిక్షేపణలోని 2 వేల దూదీలులు ఖరీదయ్యబడినవే. (అ. ప్రె.)

మార్టీ జోస్యుగారు

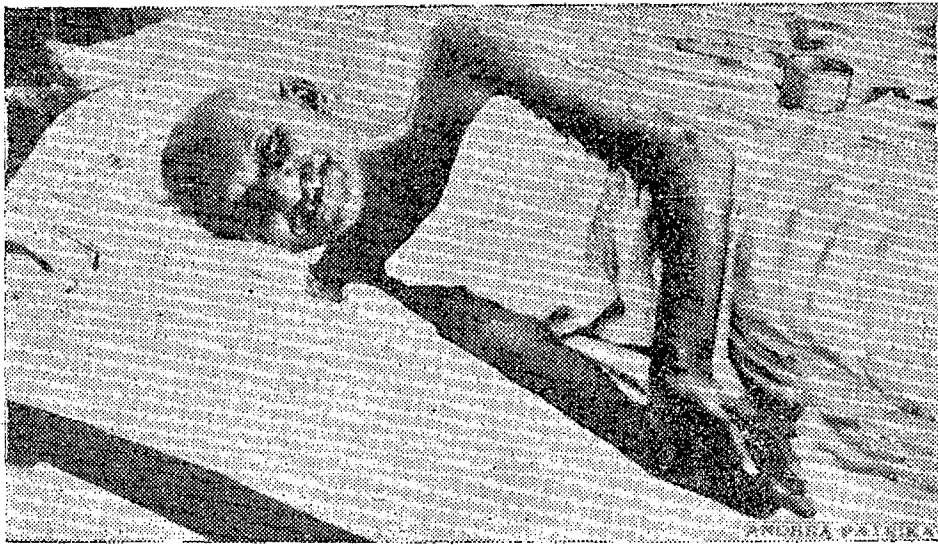
అసోసియేటెడ్ ప్రెసువారు తుమంగణ కోరట

బొంబాయి, మే 27:-
మార్టీ జోస్యుగారు ఇండియాను విడిచి పోరా దని ఢిల్లీ పేజిపేజీలుగారు ఉత్తరపు చేసినది నిన్నను ప్రచురించబడిన వార్తకై అసోసియేటెడ్ ప్రెసువారు విచారము చెల్పుచు తుమంగణ కోరట చున్నారు. ఆ వార్త తప్పు. జోస్యుగారు గతనెల వారము నాడే ఇంగ్లాండునకు పోయిరి. (అ. ప్రె.)

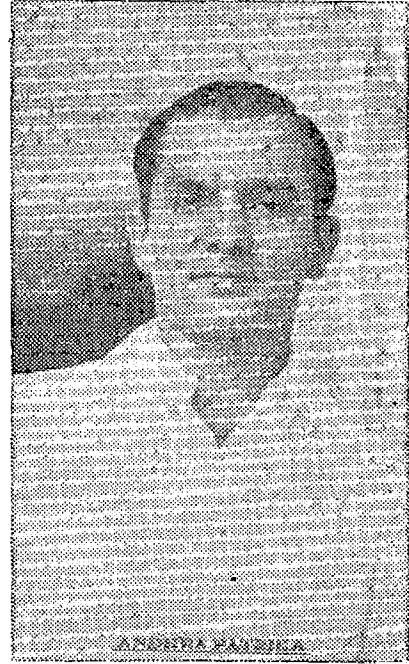
G. S. A.

పల్లకుటి భవనమును మహాత్ముని యువ వాసమున కిచ్చిన భావనైతిగారు ఈమె హరిజనోదరణకై పేయి రూపాయ 100 విరాళమునిచ్చెను.

(G. S. A.)

ఉపవాససమయమున దుర్బలుడైనను, సంఖ్యోపముగ నున్న గాంధీమహాత్ముడు.

G. S. A.

దివ్వా మెహతాగారు, మహాత్ముని ఉపవాససమయమున చెంతనున్న ప్రత్యచిహ్న తాన ప్రవీణులు

నర్ పదంజీ గిన్నాలాగారు

తాతా కంపెనీలో సంబంధము వదలుకొనుట

లండను, మే 27:-

తాతా ఇనుము ఉత్పాదక కంపెనీలో డైరెక్టరు డిప్టీ చైర్మన్ పదవులను తాను వదలుకొని ఆకంపెనీలో సంబంధము విడదీసినట్లు నర్ పదంజీ గిన్నాలాగారు రూపొందించిన తెలుపునన్నారు. గతదిన ముంబైలో వారు తాతా కంపెనీలో గౌరవార్థము డైరెక్టరుగా నుండిరి. (రూటరు)

తిరుపతి దేవస్థాన చట్టము

వైస్రాయి అనుమతి నొసగెను (స్వకీయవిశ్లేషి)

ఉదకమండలము, మే 29:-

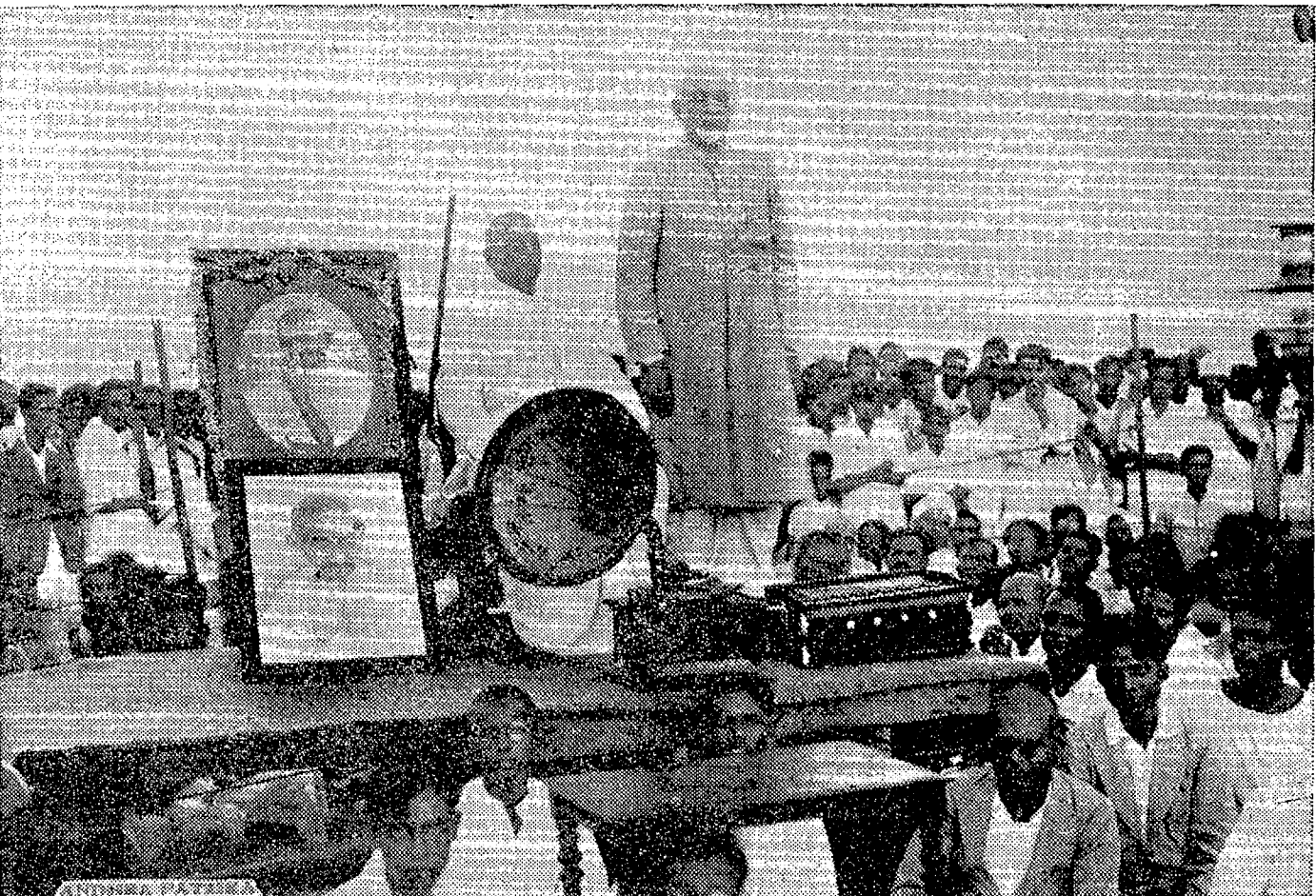
తిరుపతి తిరుపతి దేవస్థానముల చట్టమునకు వైస్రాయిగారు అనుమతించినట్లు ప్రభుత్వమువారికి సమాచారము తెలిసెను.

మదరాసు గవర్నరు దంపతులు జూలై 4-9 తేదీలందు పెంగళూరు పోయెదరు. ఆగస్టు 1 వ తేదీన గవర్నరుగారికి మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షుడు అల్వాహరముల విద్యోగం గను. (తంబి.)

(P. N. A.)

చెన్నపురిలో మహాత్ముని ఉపవాసవిరామోత్సవమున ట్రస్టీ కేసులో హరిజనుల ఉన్నతజాతి హిందూస్త్రీల ఊరేగింపు.

(P. P. B.)

మహాత్మాగాంధీ ఉపవాసమును విరమించుట-చెన్న నగరమున తిలకుముట్టములో నిన్న జరిగిన బహిరంగ సభ.

సింధురాష్ట్ర విభజన

చాబ్లానీగారు ఆ విషయమై సాత్వ మొంగుటలై లండను పోవుచున్నారు

కరాచీ, మే 24:-

సింధురాష్ట్ర విభజనవిషయమై జాయింట్ మెంబర్ కమిటీ ఎదుట హిందూ పక్షము తరపున డాక్. యల్. చాబ్లానీగారు సాత్వ మొంగుటలై లండను పోవుచున్నారు. సింధురాష్ట్రమును ప్రత్యేకీయ విషయమై బ్రిటిషువారు ఏక సంకల్పమై యున్నప్పటికిని ప్రస్తుత ఆర్థిక దురవస్థను బట్టి వారు తమ సంకల్పమును మార్చుకొందురని ఆశి పీడిక కలరు. (అ. ప్రె.)

కేరళములో వానలు

ఒక ఓడకు ప్రమాదము తప్పట

కల్కికోట, మే 27:-

ఇటువంటి, వాన విశేషముగా భాధించు చున్నది. కొన్ని యిండ్లు కూలినవి. పట్టు విలును కపడి దారి సడ్లగించుచున్నవి. సదులకు పలుకులు వచ్చినవి. ఇరువైపులను గ్రామములవారు భద్రమైతావుల కేనుచున్నారు. సముద్ర మింకను చాలా కలవరముగా నేయున్నది. కేరళమునన్నియు నిలిచియున్నవి. హాల్వరు నకు మాడు పైకే దూరములో ఒక యోడ ప్రమాదావస్థయందుండెను. ఒక పశువును, 30 మంది మనుష్యులను పంపింపగా కర్కాసు ఓడను సరం ట్లీంది అంబున్న 21 మంది కర్కాసుల ప్రాణముల బలిపెందిరి. (అ. ప్రె.)

భారత సైనిక కళాశాల

ప్రవేశపరీక్ష ఫలితములు

కన్యా, మే 27:-

దేశానుభవ భారత సైనిక కళాశాల (ఇండియన్ మిలటరీ అకాడమీ)కు మార్చి 27-వ తేదీ జరిగిన ప్రవేశ పరీక్షలో ఈ క్రిందివారు ఢిల్లీ లై సెట్టు ప్రకటించబడినది. జ్యోగీంద్ర సింగ ఢిల్లా (ఆర్. వి. యం. కాలేజీ), కేజ్ మహమ్మదు ఖంబదా (ఆర్. వి. యం. కాలేజీ పంజాబు) రాజేంద్ర కుమార్ ఛటర్జీ (సెంట్ పీటర్స్ కాలేజీ ఢిల్లీ) కుకా ల్యాండ్ సింగ (ఆర్. వి. యం. కాలేజీ పంజాబు) అనంతసింగ పటానియా (ఆర్. వి. యం. కాలేజీ, కాన్పూరు) మహమ్మదు సయ్యుద్ రాజ్ పుత్ (గవర్నమెంటు కాలేజీ, లాహోరు),

మనవాజు ఖాన్ (ఆర్. వి. యం. కాలేజీ. పంజాబు), బులీరసింగ సింగ (యాక్స్ క్లబ్ ఇం జి నీ రింగు కాలేజీ, లాహోరు) గోవింద చంద్ర పాతక్ (అలహాబాదు యూనివర్సిటీ) మహమ్మదుమిర్జా (సెంటువో సెఫ్ కాలేజీ బెంగళూరు), మదన్ గోపాలదేవన్ (గవర్నమెంటుకాలేజీ, లాహోరు), దివాక్ అత్తరాయ (విశ్వకర్మా స్కూలు సిస్టు, పంజాబు) అనుర దత్తు (భారత్ క్రిస్టియన్ కాలేజీ లాహోరు), నర సింగ బీరతాండక్ (సెంటు పాలు స్కూలు, డాల్హౌసింగ సెంట్రా) (మరా 15వ స్థానమునకు తక్కువగానున్న వారిని నామకేటు చేయవలదు) జానకదేవి కనూండ్ ఇక్ చీపువారు తేలియ తేయుచున్నారు.)
క్రాస్వెలు ప్రవేశపరీక్ష
క్రాస్వెలు ప్రమాదకళాశాల కి క్రిందివా

రెక్రూట్మెంట్. రవీంద్రహరిదేవర్ సింగ (ఆర్. వి. ఎం. డేరాఘాట్ పంజాబు) దిబానరావు మల్లిక్ (హిందూ కాలేజీ, ఢిల్లీ పంజాబు గురు దాసు రామశర్మ (స్వార్థక్ క్రిస్టియన్ కాలేజీ లాహోరు సరిహద్దురాష్ట్రం.) (అ. ప్రె.)
మీరట్ కు ట్ర కేసు
ప్రచురణాధికారి ఆరోపణలకు ఆశీషణ
ఆర్. ఎన్. పండిట్ గారి లేఖ
అలహాబాదు, మే 27:-
మీరట్ కు ట్ర కేసు విషయమై సంయుక్త రాష్ట్రముల ప్రభుత్వ ప్రచురణాధికారి ప్రతివారము కొన్ని సంగతులను ప్రచురించుట అచారమైనది. ఈ వార్తలు ప్రచురణములో త్రాసిన కొన్ని వి

షయములు సత్యములు కావని మై దిల్ న్యాయ వాది ఆర్. ఎన్. పండిట్ గారు ప్రచురణాధికారి కి ప్రాయశ్చిన్నం. అట్లు ప్రాసినందుకు తన పార్టీల పక్షమున తుమపక్ష వేదంబైనదని పండిట్ గారు కోరుతున్నారు. కేసు పూర్తియగునకు యిట్టి ప్రాయశ్చిన్నం విడంబడిక నిర్ణయకరమని నడుగుండ వారు ప్రాయశ్చిన్నం. ఈ లేఖకు సంకల్ప ప్రకటన ప్రభుత్వము రాబిన్ స్టేట్ల టేమును కాపాడుటకు హైకోర్టువారిని కోరవలయునునని ఆయన ప్రాసినారు. (అ. ప్రె.)
వైమానికము బియ్యరుగారు
అలహాబాదు, మే 29:-
కేప్టు బియ్యరు ఫీనిస్ గారు ప్రపంచ యాత్ర తేజువును వైమానికము చేచు కరాచివరండి అలహాబాదు వచ్చిరి. కేప్టుయ్యను కలకత్తా రంగస్థలకు పోయెదరు. (అ. ప్రె.)